Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk
DGBI / 98481714

Datum 27 mei 2025
Betreft Voortgangsbrief halfgeleiderindustrie in een veranderende geopolitieke omgeving

Geachte Voorzitter,

Halfgeleiders zijn van cruciaal belang voor allerlei sectoren en producten, zoals onze stroomvoorziening, elektrische auto's, medische apparatuur, communicatie, kunstmatige intelligentie, voedselproductie en geavanceerde militaire systemen. De halfgeleidermarkt is een sterke wereldwijde groeimarkt, die naar verwachting in 2030 de grens van 1 biljoen dollar zal passeren.[1] De halfgeleiderwaardeketen is zeer complex, gespecialiseerd en internationaal sterk geconcentreerd. Nederland heeft een belangrijke positie in die internationale halfgeleiderwaardeketen. Daarmee is de sector ook belangrijk voor onze economie, welvaart en veiligheid.

In eerdere brieven[2] heeft het kabinet zijn ambities ter versterking van de Nederlandse halfgeleidersector met u gedeeld. Echter, gezien de huidige geopolitieke situatie staat onze sterke positie in de halfgeleiderindustrie onder druk. Ik deel daarom graag de urgentie met uw Kamer om onze ambitie voor deze industrie verder te verhogen om er samen met de sector voor te zorgen dat Nederland ook in 2035 een internationaal toonaangevende en duurzame kennis- en industriepositie heeft.

Vorig jaar hebben we met het project Beethoven een goede, betekenisvolle stap gezet om de halfgeleidersector in Nederland te kunnen laten doorgroeien.[3] Maar er is nog meer nodig. Het project Beethoven speelt in op de randvoorwaarden om de groei van de sector te kunnen faciliteren, maar betreft geen investeringen in de innovatie- en concurrentiekracht van de sector. Daar komt bij dat het internationale speelveld in rap tempo is veranderd en een bedreiging vormt voor Nederland en Europa. De halfgeleiderindustrie is het afgelopen jaar nog meer onderwerp geworden van wereldwijde geopolitieke spanningen. Op het speelveld van technologische concurrentie en handel wordt een leiderschapsstrijd gevoerd over de controle, productie en levering van halfgeleiders. Internationaal nemen de spanningen toe en willen landen als de VS en China een steeds groter deel van de

[1] $1 trillion by 2030: the semiconductor devices industry is on track
[2] Kamerstukken: 33009, nr. 138; 33009, nr. 141 (inclusief bijlage brief aan ASML over een extra impuls aan de microchipsector); 33009, nr. 151; 29338 nr. 276 en 29338, nr. 280.
[3] Het economisch belang is groot: De top vijf grootste Nederlandse halfgeleiderbedrijven zijn samen goed voor een omzet van ongeveer € 46 miljard.

waardeketen in eigen land krijgen. Tegelijkertijd versterken andere spelers die een belangrijk gedeelte van de waardeketen in handen hebben zoals Taiwan, Zuid-Korea, Japan en Singapore hun positie. Ze investeren vaak vele tientallen miljarden aan private en publieke middelen in deze industrie.[4] Op dit moment blijven wij in Nederland en Europa hierbij achter. Daarom heb ik onlangs Zuid-Korea, Japan en Singapore bezocht, om de economische en technologische relatie met Nederland te stimuleren en samenwerkingen te versterken voor Nederlandse bedrijven. Doordat Nederland en Europa slechts over een bescheiden deel van de gehele halfgeleiderwaardeketen beschikken, worden wij steeds afhankelijker van andere landen. Dit zorgt voor risico's voor de leveringszekerheid van halfgeleiders, met alle gevolgen van dien.

Zonder extra inzet vanuit de overheid en het bedrijfsleven kan dit ertoe leiden dat we in Nederland en Europa in toenemende mate kwetsbaar worden. Dit zet onze wereldwijde vooraanstaande R&D-positie, ons toekomstig verdienvermogen en onze economische weerbaarheid onder druk. Deze risico's wil ik voorkomen. Hiertoe moeten Nederland en Europa zich richten op (i) 'controlepunten': dit zijn essentiële onderdelen van de halfgeleiderwaardeketen waarbij Nederland of Europa een mondiaal leidende positie heeft. Een goed voorbeeld hiervan is de kennis en kunde die ASML gebruikt bij de productie van de meest geavanceerde chipproductiemachines ter wereld. Het creëren van meer controlepunten is nodig om wederzijdse afhankelijkheden te creëren en daarmee onze weerbaarheid te versterken; (ii) productiecapaciteit: op dit moment verdient Europa ca. 10% van de gehele omzet van de halfgeleiderwaardeketen.[5] Daarmee heb je echter nog geen chips: verschillende belangrijke stappen in de chipproductie zijn slechts marginaal aanwezig in Europa. Gegeven de verwachte toename van de vraag naar chips en de eerdergenoemde grootschalige buitenlandse investeringen, worden we zonder eigen fabrieken steeds afhankelijker van andere landen voor onze behoefte aan chips.

Ook in het rapport van Mario Draghi over de toekomst van het Europees concurrentievermogen is gesteld dat Europa steeds verder achterop raakt. Draghi roept op om urgentie te geven aan een stevige Europese inzet en werk te maken van een concurrerende en weerbare economie. Het kabinet ondersteunt deze oproep en deelt de urgentie voor beleidsactie.[6]

De belangrijke boodschap die het kabinet met deze brief wil onderstrepen is, dat technologisch leiderschap in deze sector van cruciaal belang is voor het behoud van onze strategische autonomie, weerbaarheid, militair-technologisch voordeel

---

[4] De VS heeft middels de CHIPS and Science Act $52 miljard geïnvesteerd. Japan heeft $65 miljard geïnvesteerd in de realisatie van een eigen geavanceerd halfgeleiderecosysteem. China laat een niet-aflatende vastberadenheid zien om innovatie aan te jagen en steeds onafhankelijker te worden middels het National Integrated Circuit Industry Investment Fund (ook bekend als 'The Big Fund' $ 95 miljard). De verwachting is dat Europa tot en met 2030 € 150-250 miljard moet investeren om weerbaar te worden in het geopolitieke speelveld.
[5] Report on the state of the Digital Decade 2024 | Shaping Europe's digital future. In 2022 verdiende de EU 9,8% van de totale omzet van halfgeleiderwaardeketen. Volgens schattingen van de Europese Commissie zal dit, ondanks de inspanningen van de EU Chips Act, slechts toenemen tot 11,7% in 2030. Bovendien hangen hier grote risico's op gebied van geopolitiek en marktontwikkelingen aan vast.
[6] Kamerstuk 21501-30, nr. 614

en verdienvermogen. Dit is echter geen gegeven. Gezien de internationale ontwikkelingen, zullen er stevigere ambities op nationaal en Europees niveau moeten komen en ook door Nederland en Europa met meer urgentie in de sector geïnvesteerd moeten worden. Voor die stevigere ambities werk ik op dit moment aan een vernieuwing van het industriebeleid voor de halfgeleidersector en heb ik de Semicon Board NL opgericht. In Europa neem ik het voortouw om mijn collega's te mobiliseren. Ter voorbereiding op het Commissiedebat halfgeleiderindustrie op 4 juni aanstaande, informeer ik u in deze brief over:
A. De voortgang van het project Beethoven;
B. Initiatieven ter versterking van de sector.

A. Voortgang project Beethoven

In de eerste maanden van 2024 heeft de halfgeleiderindustrie onder aanvoering van ASML meermaals haar zorgen geuit over de knelpunten die worden ervaren bij het realiseren van groeiambities in Nederland. Onder de noemer van het project Beethoven[7] is toen een nationale impuls aan het vestigingsklimaat voor de halfgeleidersector gegeven. De nationale impuls zorgt voor de benodigde randvoorwaarden voor bedrijven als ASML om grote investeringsbeslissingen te kunnen nemen zodat verdere groei en uitbreiding mogelijk wordt in Nederland. In totaal hebben het Rijk, de regio en de sector tot en met 2030 € 2,51 miljard uitgetrokken voor deze nationale impuls. Daarvan wordt € 1,73 miljard bijgedragen door het Rijk en € 778 miljoen door de regio en de sector.

Gebiedsgerichte opgave Brainportregio

De Brainportregio heeft een cruciale positie binnen de halfgeleidersector. Het overgrote deel van de sector is in deze regio gevestigd. Daarom is het noodzakelijk dat de groei in deze regio wordt geaccommodeerd met voldoende betaalbare woningen en een goede bereikbaarheid. De nationale impuls uit het project Beethoven draagt tot en met 2030 in de Brainportregio bij aan de bouw van 62.000 woningen, een stevige verbetering van de weginfrastructuur en een hoogwaardig openbaar vervoer tussen het centrum van Eindhoven en de verschillende toplocaties met campussen, waaronder de campus van ASML, de High Tech Campus Eindhoven (HTC) en de Brainport Innovation Campus (BIC) waar ASML voornemens is haar nieuwe vestiging te bouwen.

Deze gebiedsgerichte opgave is majeur en heeft verantwoordelijkheden waarvoor de besluitvorming deels op regionaal niveau ligt en deels bij het Rijk. De samenwerking tussen het Rijk, de regio en ook ASML aan de uitvoering van de woningbouw- en de bereikbaarheidsopgave verloopt uitstekend. De executiekracht van deze gebiedsgerichte opgave bewaak ik samen met de regionale bestuurders, de minister van Infrastructuur en Waterstaat, de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, de minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap en de minister van Klimaat en Groene Groei, in het Bestuurlijk Overleg Brainport (BO-Brainport). Ik verwacht voor de zomer tijdens het BO-Brainport samen met hen een uitvoeringsagenda vast te stellen die de gebiedsgerichte voortgang bewaakt, knelpunten identificeert en helpt te sturen op de executiekracht voor uitvoering.

[7] Kamerstuk 33009, nr. 141

Randvoorwaarden
Ook zijn voldoende stroom en voldoende stikstofruimte essentieel voor de doorgroei van de Nederlandse halfgeleiderindustrie en daarmee onze weerbaarheid en internationale concurrentiepositie. De belasting van het energienetwerk en de stikstofdepositie mogen geen aanleiding geven voor het vertrek van de halfgeleiderindustrie uit Nederland. Deze twee onderwerpen hebben dan ook nadrukkelijk mijn prioriteit. Momenteel verken ik mogelijke oplossingsrichtingen om de verdere groei van de sector mogelijk te maken.

Nationaal versterkingsplan van microchiptalent
Het Nationaal Versterkingsplan van microchiptalent, onderdeel van de nationale impuls, heeft als doel om zo spoedig mogelijk extra technisch talent voor de halfgeleiderindustrie op te leiden. Dat is hard nodig en urgent: tot en met 2030 verwacht de sector een groei in de talentbehoefte van 38.000 extra technisch opgeleide mensen op mbo-, hbo-, en wo-niveau. Voor de talentopgave is tot en met 2030 incidenteel € 450 miljoen beschikbaar (als onderdeel van de € 2,51 miljard die voor de Beethovenimpuls is uitgetrokken) en vanaf 2031 is er structureel € 80 miljoen per jaar gereserveerd.

Door de sterke groei van de Nederlandse halfgeleiderindustrie is een schaalsprong nodig in de beschikbaarheid van gekwalificeerd technisch talent op alle niveaus. In het Beethovenconvenant zijn hiervoor vier opleidingsregio's genoemd, namelijk Brainport, Twente, Zuid-Holland en het Noorden. De regio's zijn aangewezen op basis van de inhoud van de opleidingen, de bestaande samenwerking met de halfgeleiderindustrie en data over de opleidingsplaats in relatie tot de plaats van de huidige werkkring in de halfgeleiderindustrie. De lijn van het kabinet is dat alle regio's, buiten de vier in het convenant genoemde opleidingsregio's, kunnen bijdragen aan Beethoven als zij aansluiting vinden bij één van de vier regio's.

Op 20 november 2024 heeft het kabinet bekend gemaakt dat er een bedrag van € 80,9 miljoen uit de incidentele middelen toegekend wordt aan de 4 regio's voor het verhogen van de instroom van initiële studenten.[8] De toekenning is gedaan op basis van ingediende regionale plannen en gaat over de periode 2025 en 2026. Om aan het extra talent te komen, is het essentieel dat hiernaast ingezet wordt op leven lang ontwikkelen (LLO). Het gaat hierbij over om- en bijscholing. De regio's hebben eind januari de extra uitwerking op het gebied van LLO ingediend. Uw Kamer is in mei jl. via een separate Kamerbrief geïnformeerd over de toekenning van de middelen voor LLO over de periode 2025 en 2026.

Ook bij de sector en de onderwijsinstellingen is er veel energie om het Versterkingsplan ten uitvoer te brengen. Op 12 maart jl. waren er vanuit het hele land zo'n 200 mensen aanwezig bij ASML om de uitvoering van het Versterkingsplan af te trappen. Daardoor zijn nieuwe partnerschappen aan het ontstaan. Bedrijven en onderwijsinstellingen weten elkaar op dit thema nu beter te vinden.

[8] Kamerstuk 29338, nr. 280

B. Initiatieven ter versterking van de sector

Naast Project Beethoven en reeds ingezette beleidsprogramma's zijn additionele initiatieven nodig om onze positie wereldwijd te verstevigen, zodat we ook in 2035 een internationaal toonaangevende en duurzame kennis- en industriepositie hebben.

Europa en Internationaal

Semicon Coalition
Samenwerking binnen Europa is essentieel. Samen met een kopgroep van Europese lidstaten (België, Duitsland, Finland, Frankrijk, Italië, Oostenrijk, Polen en Spanje) en in nauwe samenwerking met de Europese Commissie heb ik op 12 maart jl. de Europese Semicon Coalition[9] aangekondigd. Ik heb deze coalitie geïnitieerd omdat we niet kunnen wachten op de Europese Commissie voor nieuw beleid. We moeten sneller handelen en Nederland wil zo de brugfunctie naar andere Europese landen op zich nemen. Hiervoor is er door de lidstaten en de Europese Commissie veel waardering uitgesproken.

Ik verwacht begin deze zomer met de betrokken lidstaten en ondersteuning vanuit de industrie tot een verklaring te komen voor de noodzakelijke versterking van de Europese halfgeleiderindustrie gericht op de revisie van de Europese Chips Act. De Nederlandse inzet is enerzijds gericht op het verstevigen van onze onmisbaarheid (*indispensability*) in de waardeketen door het versterken van Europese *control points*. Anderzijds moet de huidige productiecapaciteit voor halfgeleiders worden uitgebreid in Europa om zo weerbaarder (*resilience*) te worden tegen geopolitieke verstoringen en strategische sectoren (bv. automotive, AI, zorg, defensie) operationeel te houden. Deze inzet wordt door de sector volledig ondersteund in de Semicon Board NL, wat onze stem in Europa heel krachtig maakt. Ook de Europese Commissie heeft de revisie van de Europese Chips Act op deze wijze volledig omarmd. Andere landen hebben inmiddels aangegeven ook te willen participeren.

IPCEI Advanced Semiconductor Technologies (IPCEI AST)
In de afgelopen decennia heeft globalisering geleid tot een verschuiving van de productiecapaciteit van chips naar de VS en Azië. Deze trend heeft ook Europese bedrijven beïnvloed, waarvan velen een deel van hun productieactiviteiten naar landen buiten Europa hebben verplaatst. Ondertussen is Europa een wereldleider gebleven op het gebied van onderzoek en ontwikkeling, ondersteund door zijn uitstekende onderzoeksinstellingen en robuuste kennisinfrastructuur. Nu andere landen hun investeringen en capaciteiten versnellen, kunnen Nederland en Europa het zich niet veroorloven achter te blijven. Doordat de wereldwijde concurrentie steeds sterker wordt, zijn een duidelijke focus en coördinatie door Europa vereist om weerbaar te blijven.

[9] Common Statement Kick off Semicon Coalition | Diplomatieke verklaring | Rijksoverheid.nl

Nederland coördineert daarom de Europese verkenning voor een mogelijke IPCEI Advanced Semiconductor Technologies (IPCEI AST). Momenteel participeren 15 lidstaten in deze verkenning, inclusief de lidstaten die bijdragen aan de Europese Semicon Coalition. IPCEI-AST streeft ernaar tot gerichte keuzes voor strategische onderdelen van de waardeketen te komen, waarin Europa door technologisch leiderschap mondiaal het verschil kan maken en zich onmisbaar kan maken. Door coördinatie van projecten en gerichte investeringen in First Industrial Deployment van *beyond state of the art* technologie kan Europa een serieuze impact maken in de mondiale waardeketens. Nederland kan alleen blijven deelnemen aan deze IPCEI als er budget beschikbaar is. Ook voor IPCEI AST verken ik de mogelijke financieringsopties. Naar verwachting kom ik rond de zomer met een besluit over onze deelname.

Internationale partnerschappen
Nederland en Europa kunnen niet alles zelf in huis hebben, we zullen ook blijvend moeten inzetten op internationale partnerschappen buiten Europa. Deze partnerschappen onder leiding van de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp richten zich met name op samenwerkingen op het gebied van handel, investeringen, innovatie & kennis en talent. Deze intensievere samenwerkingsverbanden versterken onze eigen positie binnen het mondiale ecosysteem en kunnen als springplank dienen voor investeringsgesprekken met derde landen. Op dit moment zijn er diverse structurele dialogen en samenwerkingsverbanden actief. Enkele voorbeelden van afgesloten partnerschappen of samenwerkingen die Nederland samen met onze kennisinstellingen en industrie hebben gesloten zijn: het MoU met Zuid Korea (samenwerking op talentontwikkeling voor de halfgeleidersector), het MoU met NY State en Arizona State (samenwerking o.g.v. innovatie en talent), een talentprogramma met India (betrokkenheid van enkele Technische Universiteiten en Nederlandse bedrijven), twee nationale meerjarige publiek-private marktbewerkingsprogramma's gericht op Taiwan resp. Maleisië (met doorkijk naar Singapore en Vietnam) en meerdere dialogen (Japan, Zuid-Korea, Taiwan, de VS en Singapore).

Exportcontrolemaatregelen
Internationaal hebben en houden we ook oog voor het veiligheidsaspect. Per 1 september 2023 heeft de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp aanvullende exportcontrolemaatregelen voor geavanceerde productieapparatuur voor halfgeleiders ingesteld. Dit betekent dat in Nederland voor de uitvoer van bepaalde geavanceerde apparatuur een nationale vergunningplicht geldt. Deze ministeriële regeling heeft betrekking op specifieke technologieën die essentieel zijn voor de ontwikkeling en productie van geavanceerde halfgeleiders. Vanwege de potentiële geavanceerde militaire toepassingen van deze halfgeleiders kan ongecontroleerde uitvoer van deze technologieën risico's voor de (inter)nationale veiligheid met zich meebrengen. Nederland speelt hierin een cruciale rol vanwege zijn leidende positie in deze technologie. De maatregelen zijn landenneutraal. Op 7 september 2024 en 1 april 2025 werden de exportcontrolemaatregelen verder uitgebreid. Vanaf deze data geldt voor een aanvullende set specifieke technologieën een nationale vergunningplicht. Deze aanscherpingen zijn genomen omdat veiligheidsrisico's van

ongecontroleerde export zijn toegenomen, daar waar deze technologieën gecombineerd kunnen worden - met die uit andere landen - om geavanceerde halfgeleiders te produceren, die vervolgens weer een belangrijke rol kunnen spelen in de hierboven genoemde militaire toepassingen.

Het kabinet blijft de internationale ontwikkelingen zeer nauwlettend volgen. De minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp zal voor de zomer ingaan op de Kabinetsinzet ten aanzien van internationale handel, partnerschappen en exportcontrole in haar beleidsbrief buitenlandse handel.

Nationaal

Nationaal innovatieprogramma ChipNL – Motie lid Inge van Dijk
In afwachting van de uitkomsten van de Semicon Coalition en de IPCEI AST zullen nu al stappen moeten worden gezet voor de financiering van een aantal nationale programma's om onze innovatiekracht te versterken en te voorkomen dat de concurrentiepositie verder onder druk komt te staan. Daarom ben ik verheugd dat op 29 januari jl. een consortium van 64 partijen (MKB en multinationals) uit de Nederlandse halfgeleidersector het onderzoeks- en innovatieprogramma ChipNL aan mij heeft aangeboden. Het programma begon aanvankelijk als voorstel voor de 4e ronde van het Nationaal Groeifonds (NGF), maar de mogelijkheid om het voorstel langs die weg in te dienen is komen te vervallen. Ik ben blij om te zien hoe voortvarend de sector heeft verder gewerkt aan dit initiatief ter versterking van het Nederlandse ecosysteem. Het programma richt zich op ontwikkelkansen voor chip design, advanced packaging en equipment, drie sterktes binnen het Nederlandse ecosysteem. Tevens levert ChipNL belangrijke bouwstenen voor de actieagenda van de Nationale Technologiestrategie (NTS) voor *Semiconductor Technologies* die momenteel door het veld wordt uitgewerkt.[10]

Tijdens de Semicon Board NL-meeting van 29 januari jl. heeft de sector aangegeven dat met de overhandiging van het programma een private commitment op tafel is gelegd van € 315 miljoen. Om het programma te kunnen uitvoeren wordt ook een Rijksbijdrage gevraagd. Tijdens het Tweeminutendebat Verdienvermogen op 10 april jl. heeft het lid Inge van Dijk de regering verzocht, gelet op de urgentie en snelheid die geboden zijn, niet te wachten tot het najaar met besluitvorming voor ChipNL, maar eerder over de cofinanciering van het innovatieprogramma te besluiten. Op dit moment laat ik het programma op uitvoerbaarheid beoordelen.

Samenwerking met Defensie
Om als Europa weerbaarder te worden, heeft de Europese Commissie plannen aangekondigd waarmee lidstaten extra geld kunnen investeren in het versterken van de Europese defensie. In het bijzonder speelt hier ook het belang voor de technologieontwikkeling en de productie- en leveringszekerheid van defensiematerieel. Gezien de snelle ontwikkelingen in en de toenemende afhankelijkheid van geavanceerde technologieën in moderne oorlogsvoering, is het

[10] Kamerstuk 33009, nr. 140

verkrijgen en behouden van een militair-technologisch voordeel van cruciaal belang om de operationele effectiviteit en veiligheid van strijdkrachten te garanderen. De krijgsmacht moet dus over betere technologie beschikken dan de tegenstander. Daartoe heeft Defensie 5 prioritaire kennis- en technologie gebieden geïdentificeerd (slimme materialen, intelligente systemen, sensoren, quantum en ruimtevaarttechnologie).[11] Voor al deze gebieden en hun defensietoepassingen zijn chips en snelle rekenkracht doorslaggevend. Halfgeleidertechnologie is daarom een *enabling* technologie voor Defensie. Nederland heeft hierbij ten opzichte van andere landen een forse kennis- en technologie voorsprong. Door in de halfgeleiderindustrie te blijven investeren, te innoveren en deze kennis gelijktijdig te beschermen, kunnen we deze voorsprong vasthouden en mogelijk zelfs uitbouwen. Daarom wil ik samen met de minister en staatssecretaris van Defensie en de sector de samenwerking aan de tussentijdse versterking door nieuwe innovatieprogramma's bestendigen en er zorg voor te dragen dat in de behoefte van Defensie wordt voorzien.

Semicon Board Nederland
Om stappen te kunnen maken met de vernieuwing van het industriebeleid heb ik op 29 januari jl. de Semicon Board NL ingesteld. Hiermee heb ik conform de inzet van het Kabinet het voortouw genomen om samen te werken met de sector aan een aantrekkelijk én veerkrachtig internationaal concurrerend vestigings- en ondernemingsklimaat waarin de halfgeleiderindustrie moet kunnen doorinnoveren, doorinvesteren en doorgroeien.[12] Naast mij als voorzitter van dit 'raadgevend platform' zijn de vaste leden vanuit de departementen: de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp en de minister van Defensie. ASML, ASM, VDL ETG, NXP, SmartPhotonics, Nearfield Instruments, Axelera AI, High Tech NL (namens het MKB) en TKI HTSM[13] namens het relevante kennis- en innovatie-ecosysteem, nemen namens de sector deel aan de Semicon Board NL.

Samen met de leden van de Semicon Board NL werk ik momenteel aan het opstellen van een sectoragenda voor de vernieuwing van het industriebeleid, inclusief een investeringsstrategie. Deze agenda beoogt vorm en inhoud te geven aan de opgaven, ambities, instrumenten en investeringen die nodig zijn voor een internationaal toonaangevende en duurzame kennis- en industriepositie van de Nederlandse sector in 2035. Belangrijke onderwerpen van die agenda zijn internationaal concurrentievermogen, kapitaal, talent en weerbaarheid.

Ik verwacht de sectoragenda en de investeringsstrategie in het najaar met uw Kamer te kunnen delen. De sectoragenda wordt opgesteld in nauwe samenhang met de relevante actieagenda's van Nationale Technologie Strategie (NTS), die tevens in 2025 worden ontwikkeld.[14]

---

[11] Kamerstuk 31125, nr. 134
[12] De regio's Brainport-Eindhoven, Twente, Arnhem-Nijmegen en de Zuidvleugel Randstand vormen de huidige regionale zwaartepunten van de Nederlandse halfgeleiderindustrie.
[13] Topconsortium Kennis en Innovatie voor High Tech Systemen en Materialen
[14] Kamerstuk 33009, nr. 150

Tot slot

Het Nederlandse halfgeleiderecosysteem blinkt uit door de nauwe onderlinge verwevenheid, de hechte samenwerkingen met kennisinstellingen en de wereldwijd vooraanstaande positie in verschillende waardeketens. Hierdoor speelt Nederland in de Champions League. Tegelijkertijd is het behoud van deze positie zonder verdere publieke en private inspanningen en investeringen allerminst vanzelfsprekend. Zeker te midden van de grootschalige geopolitieke ontwikkelingen die sterk tot uiting komen in de ambities van verschillende landen en regio's om hun halfgeleiderindustrie te versterken, kunnen we vanuit Nederland en Europa niet achterblijven. Via het project Beethoven hebben we betekenisvolle stappen gezet voor het versterken van de randvoorwaarden voor onze halfgeleiderindustrie. Om ons verdienvermogen, weerbaarheid en strategische autonomie in Nederland en Europa te bestendigen en ontwikkelen, moeten we deze industrie verder versterken. Daar zet ik mij vol overtuiging samen met de sector en de collega's uit het kabinet voor in.

Dirk Beljaarts
Minister van Economische Zaken

Mede namens de collega's van het kabinet,

Eppo Bruins
Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Reinette Klever
Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp

Ruben Brekelmans
Minister van Defensie

Gijs Tuinman
Staatssecretaris van Defensie